

О Т Ч Е Т

За дейността на Национална Професионална Секция ЕАСТ
(Електротехника, Автоматика и Съобщителна Техника) на КНИП
за период 2024 –2025год

УВАЖАЕМИ КОЛЕГИ,

Отново измина една година – работна и неусетно, като всеки от нас преодоляваше своите проблеми и трудности в пространството на своята работа и местоживееене. Всеки път си обещавам да не пиша Доклади/Отчети, но все пак се налага да спазвам общоприетото поведение и изисквания. Но затова пък минавам на все по-кратки и обобщени писания, а може би в следващите години да мина и на изкуствен интелект?

Както и преди Секция ЕАСТ е втора по големина като брой членове в Камара на Инженерите, след секция Конструкции. Прилагам изпратена от централата таблица, за информация за броя колеги по Регионални Колегии и НПС.

Информация за членове на КИИП с активни правоспособности (вкл. замразени) до 31.01.2025

	НПС	ВС		ГПГ		ЕАСТ		КСС		МДГЕ		ОВКХТТГ		ТЕХ		ТСТС		Σ
РКПП		ППП	ОПП	ППП	ОПП	ППП	ОПП	ППП	ОПП	ППП	ОПП	ППП	ОПП	ППП	ОПП	ППП	ОПП	
Благоевград		43	21	33	7	42	19	69	20	4	1	9	2	7	2	27	6	312
Бургас		95	15	67	20	178	46	176	21	12	1	36	4	62	11	23	8	775
Варна		66	21	84	22	183	61	198	41	15	4	69	23	46	15	41	9	898
Велико Търново		22	6	27	15	44	13	58	21	2	2	10	7	8	5	17	6	263
Видин		15	2	7	0	12	3	10	2	1	0	2	0	2	0	4	3	63
Враца		11	4	16	2	14	6	26	10	4	0	6	0	5	3	8	2	117
Габрово		11	4	15	3	24	13	30	8	0	0	8	4	1	4	1	2	128
Добрич		20	3	15	7	18	7	31	6	0	0	8	3	7	5	7	0	137
Кърджали		17	9	10	2	28	18	33	17	4	2	8	2	10	5	9	5	179
Кюстендил		10	3	19	3	14	4	28	9	6	0	6	4	5	3	12	1	127
Ловеч		18	3	16	5	13	9	34	5	2	0	4	0	0	3	6	3	121
Монтана		8	6	11	6	10	2	30	1	3	2	7	2	4	2	2	1	97
Пазарджик		27	4	32	9	40	21	47	23	4	3	19	5	8	10	4	1	257
Перник		16	6	20	4	12	9	23	16	3	0	6	0	4	3	12	3	137
Плевен		34	2	21	2	44	16	48	11	11	2	12	3	9	3	6	5	229
Пловдив		134	20	105	41	187	71	255	74	16	2	83	20	50	23	50	13	1144
Разград		11	2	12	1	13	6	19	4	0	0	11	1	8	2	5	2	97
Русе		25	2	24	2	43	23	72	8	8	4	16	2	11	8	11	4	263
Силистра		6	3	6	1	12	15	21	8	0	0	9	1	11	5	5	1	104
Сливен		17	3	23	6	38	21	32	6	2	0	12	8	2	3	7	1	181
Смолян		17	12	20	5	28	19	36	16	10	1	7	3	10	7	9	4	204
София-град		694	30	440	35	730	71	1350	86	135	11	383	20	211	19	337	24	4576
София-област		29	8	43	14	43	20	86	20	26	15	13	7	22	10	20	5	381
Стара Загора		42	10	75	11	86	41	108	19	9	3	22	7	41	8	14	9	505
Търговище		4	5	5	4	8	9	17	5	1	1	5	3	2	1	3	4	77
Хасково		28	13	30	5	54	25	55	14	8	1	16	4	24	4	11	11	303
Шумен		23	5	30	15	15	13	40	9	1	0	12	0	7	4	16	0	190
Ямбол		18	1	21	2	25	14	24	3	9	1	11	5	5	2	8	4	153
Σ	1461	223	1227	249	1958	595	2956	483	296	56	810	140	582	170	675	137	12018	
	Σ	1684	Σ	1476	Σ	2553	Σ	3439	Σ	352	Σ	950	Σ	752	Σ	812	12018	

Мисля да започна от основната дейност на КИИП, приписана ни от Закона – ЗКАИИП, а именно:

„Този закон урежда условията и реда за придобиване, признаване и изгубване на проектантска правоспособност за упражняване на професиите "архитект" и "инженер" в устройственото планиране и инвестиционното проектиране, както и устройството и организацията на дейността на професионалните им организации.“

Административен ангажимент, но вменен ни като основен, без право на вариации:

- Комисия по регистрите – с участието на инж. Любомир Грънчаров, инж. Славея Денева, инж. Георги Димитров и инж. Мария Попова от РК София.

Комисията заседава всеки месец, като пред нея е поставена сериозната задача за преценка на нивото и качествата на Инженер-Проектанта – кандидат за ППП, както и баланса в изискванията между различните нормативи. За съжаление, все още ППП се дава на база документи, при което не може да се отчете реално постигнатото от всеки Инженер-Проектант с ОПП и дава възможност за известна доза субективизъм, както и невъзможна реална преценка за натрупан опит в проектирането от съответния кандидат. В много от случаите желанието надминава възможностите, но това е факт, който може да се контролира само от собствената ни мярка и преценка, и в повечето случаи не би могло да се управлява отстрани. Колкото до ОПП – в този случай няма преценка, нито някаква форма на разсъждения и подбор на знания и качество от образование, то направо се „притежава“. Огромните проблеми са в правата на всеки дипломиран „Инженер“, и липсата на какъвто и да е разум и съпоставимост на нормативните документи, огромното разминаване между ЗКАИИП, Постановление № 318 от 2016год, на Министерски съвет за приемане на „Наредба за държавните изисквания за придобиване на висше образование на образователно квалификационна степен бакалавър и магистър по специалност от регулираната професия Инженер в инвестиционното проектиране“, и Закона за Висшето образование, както и тяхното прилагане и контролиране от съответните органи. Ето защо, в много случаи колеги Инженер-Проектанти ни стават Инженери с основно обучение на бакалавър от други професии – архитект, българска филология, мениджър и други, които нямат завършен цялостен курс на обучение за Инженер, но имат съответна диплома на магистър Инженер, и имат право да „притежават“ ОПП. Добавяме и факта, че всеки от кандидатите на които е отказано ОПП, съдят Камарата и поради липса на юридическа обосновка за правота, ни осъждат и получават през съда така желания документ „Удостоверение“. Възможностите на всеки Инженер да получи Удостоверение за проектантска правоспособност, се подсилват и от факта на изключително ниската такса за членство в Камарата, което насърчава и дава възможност на всеки да притежава едно „документче“ в повече, и когато нещо „изпада“ да се възползва от някакво проектиране. Всичко това, изключително уронва престижа на Инженер-Проектанта, както и снижава качеството на наличните проекти.

Някои от административните дейности в Камарата са обвързани с институциите в държавата и тяхното добро желание да променят остарелите или технически обосновано необходими намеси в нормативи – Наредби, където институциите търсят съдействие от Камара на Инженерите в Инвестиционното проектиране.

През месец април, 2024г, бе започната работа по промяна на Наредба 14/2005год („За технически правила и нормативи за проектиране, изграждане и ползване на обектите и съоръженията за производство, преобразуване и разпределение на

електрическа енергия“) и Наредба 15/2005год („За технически правила и нормативи за проектиране, изграждане и експлоатация на обектите и съоръженията за производство и разпределение на топлинна енергия“), в междуведомствена работна група към МРРБ, възстановена отново през ноември 2024г.

Към избора от 2023год наш представител инж. Любомир Грънчаров от РК София, предложихме и включихме още двама колеги, а именно инж. Румен Радулов и инж. Илия Иванов от РК София. За съжаление, въпреки възстановяването на работата на комисията и през ноември 2024г, към този момент няма информация за провеждане на редовни заседания и конкретно движение на комисията, с взимане на технически решения за корекции или цялостно пренаписване на Наредбите. Тези Наредби са изпразнени от техническо съдържание и е наложителна цялостната им промяна, което да регламентира и частта проектиране.

През 2024г, МОН поиска от КИИП предложения за участие на наши представители за членове на Постоянни комисии по области на висшето образование /ПКОВО/ към Националната Агенция за оценяване и акредитация /НАОА/ към Министерски съвет по професионални направления от област Технически науки. От предложените кандидати от НПС ЕАСТ, избран и работещ към комисията е инж. Антон Филипов, РК град Варна.

В 2024г започна работа и Работна група към МРРБ, за изготвяне на Наредба за изменение и допълнение (НИД) на Наредба №РД-02-20-2 от 2015г, „За технически правила и норми за проектиране на тунели“. Като представители на КИИП НПС ЕАСТ, в работната група участват: инж. Борис Камиларов, инж. Борислав Златков, физик Михаил Тончев, инж. Мария Попова от РК София. Участие в Работната група имат и други членове на КИИП, но като представители на други браншови организации – инж. Красимир Велинов и инж. Ради Пипев.

За съжаление в процеса работа се появяват и искания за изготвяне на становища и предложения по някои важни Наредби, но сроковете са достатъчно кратки, за да не може смислено да се реагира.

Една от следващите задачи на Камарата на Инженерите в Инвестиционното проектиране е работа на Камарата със своите членове за подпомагане и повишаване нивото на познания – чрез работа на всеки от нас върху собствените си знания и умения, както и чрез осигуряване на равнопоставяне на достъпа до техническа информация. От получените от РК отчетни доклади на секции ЕАСТ, се вижда, че повечето от фирмите от нашия бранш търсят контакт директно, на локално ниво, което улеснява колегията в набавянето на информация и достъпа до технически новости.

Част от възможностите за взаимна комуникация и самоучение са и възстановените Конференции на национално ниво, за допълване на контакти, информация и познания. През 2024г, в град Пловдив, се проведе Шеста Национална Конференция на НПС ЕАСТ, под наслов „Енергия и предизвикателства на новите технологии“. В нея бяха включени разнообразна гама от теми и материали, от различни фирми, включително и наши членове. Разглеждани теми в Конференцията:

- „ПРОЕКТИРАНЕ НА СИСТЕМИ ЗА ГЛАСОВО ОПОВЕСТЯВАНЕ”
Фирма „Телетек Електроникс“
- „ПРОЕКТИРАНЕ НА УЛИЧНО ОСВЕТЛЕНИЕ, СПЕЦИФИКИ НА ОРАЗМЕРЯВАНЕ, ЕНЕРГИЙНА ЕФЕКТИВНОСТ, СИСТЕМИ ЗА УПРАВЛЕНИЕ”
Фирма „Сигнифай Интернешънъл“

- “ВИДЕОНАБЛЮДЕНИЕ И КОНТРОЛ НА ДОСТЪП”
Фирма „Анди“
- “ЗАРЯДНИ СТАНЦИИ. ЕНЕРГИЕН МЕНИДЖМЪНТ”
Фирма „АВВ“
- “ПРЕСЕЧНИ ТОЧКИ В ИНВЕСТИЦИОННОТО ПРОЕКТИРАНЕ, УПРАВЛЕНИЕ НА ЕНЕРГИЯ, ЕФЕКТИВНОСТ И РЕЗУЛТАТИ”
Фирма „Райзинг BMS“
- “ФОТОВОЛТАИЧНИ СИСТЕМИ И СИСТЕМИ ЗА СЪХРАНЕНИЕ НА ЕНЕРГИЯ”
Фирма „Глобал Солар България“
- “ДИНАМИЧНА КОМПЕНСАЦИЯ НА КАПАЦИТИВНА ЕНЕРГИЯ И ХАРМОНИЦИ”
Фирма „Schneider Electric“

Конференцията бе основно организирана от инж. Елка Милева от РК град Пловдив, от инж. Борис Камиларов и инж. Мария Попова от РК град София. Бих искала да благодаря за съдействието на фирма „Прециз“, на администрацията от централен офис на КИИП и от офис на РК град Пловдив, както и на всички Регионални колегии, които спонсорираха своите членове, под различни форми. Бих искала да благодаря и на фирмите, които участваха в Конференцията и спонсорираха събитието.

Очаквам за следващата Конференция на НПС ЕАСТ, която бихме искали да организираме в 2025г, да получа обратна връзка от участвалите в Конференция 2024г и особено от онези колеги, които са останали недоволни и неудовлетворени от Конференция 2024г и разглежданите теми, да вземат по активно участие в подготовката за Конференция 2025г, да предложат както Фирми, така и теми, които според тях биха били по -добър избор и познание.

От получената частична информация, след отчетните събрания по РК, е видно че секции ЕАСТ, според конкретните възможности на Регионалните колегии, работят за повишаване нивото и качеството на проектите на своите членове, чрез подобряване информираността и познанията им, базирайки се на семинари, презентации и обучения. От направените отчети по РК, отново е видна изключителната незаинтересованост на повечето от членовете на НПС ЕАСТ по РК, към каквито и да е мероприятия. Не зная как бихме могли да „събудим“ и „заинтересоваме“ нашите членове за повече активност и инициатива в общия бизнес на Инженер-Проектанта в част Електрическа? Но за себе си потвърждавам общото наблюдение към човешкото ни поведение на едни „мърморковци“ - от всичко и от всеки недоволни. Но само до тук. Уважаеми колеги участвайте в общите ни форуми и събития, елате и споделете вашето недоволство и конкретни желания и предложения! Оптимизма в общия ни успех трябва да е наше общо дело.

Все още дължим към много от колегите, изготвянето на обобщаващ материал към Електроразпределителните дружества, и поставянето на общите въпроси за възможно уеднаквяване в изискванията и основните позиции на дружествата към Проектантите и Инвестиционните проекти в цялата страна, както и спазването на действащите нормативи в България. Необходимо и добре ще е, ако успеем да организираме срещи с трите Електроразпределителни дружества, на ниво поемане на отговорност. В 2024г, колегите от РК град Пловдив организираха и проведеха една такава среща на локално ниво с представители – по направления, от ЕР Юг. На срещата бяха повдигнати много въпроси, някои от които получиха и отговори. Към

момента, нямам обратна връзка от колегите участници в срещата, дали има някаква промяна в отношението на представителите на ЕР Юг, към Инженер-Проектанта в процеса проектиране и съгласуване на проектната документация? Оставам с впечатление, че няма особен резултат и взаимоотношенията представители Енергодружество и Проектант се базират повече на ниско и дребнаво ниво – вид „заяждане“, а не на професионално израстване и колегиалност. За съжаление, това са наши колеги, които са и членове на НПС ЕАСТ, които с поведение на „съгласувателна инстанция“ се опитват да разкритикуват свободния Проектант и изготвения проект в тяхна полза – като незаменими и единствено възможни „познавачи“ на проекти за външни мрежи и трафопостове. Изцяло липсва съпричастност и колегиалност при организиране на предварителната изходна информация, до която свободния Проектант няма достъп, както и добронамереност при отстраняване на вероятни забележки. Определено бихме могли да кажем, че се сблъскваме с конфликт на интереси, като едни и същи колеги от Електроразпределителните дружества издават разрешения за присъединяване, имат пълен достъп до информацията на Енергодружеството, имат право да проектират на база притежаваната от тях правоспособност в КИИП, както и съгласуват проектите на колеги Проектанти, работещи на свободния пазар- извън техните дружества. Бихме искали да не търсим конфронтация с нашите колеги-Инженери, работещи в съответните Електроразпределителни дружества, а да намерим общ баланс за съвместна и коректна проектантска работа.

Поради динамичните промени в оценяването на труда, считам че е необходимо и в нашия бранш отново да се заговори за някакво адекватно заплащане. Знам, че много от вас ще кажат, че каквото и завишаване на хонорарите да искаме няма да успеем да го получим, но ние сме длъжни да опитаме да актуализираме определянето на себестойността на Проектантския труд. И също така считам, че основната причина да не успяваме да завишим заплащането на своя труд, това сме самите ние – Инженер- Проектантите в Инвестиционното проектиране. Докато има колеги, които са с единствена цел да вземат задачата, и дават изключително ниски стойности за заплащане на своя труд, мисля, че нищо добро не може да ни очаква в посока на реално оценяване на проектантския труд и съответно заплащане. Ще очаквам вашите конкретни предложения за допълнения и корекции по остойностяването по Приложение №8, както и добавянето на критерии за оценяване труда в част КИП и А, SCADA, проектирането на фотоволтаици и вятърни турбини, изработването на интериорни чертежи в част Електрическа, и други, ако сте забелязали липси, които да включим в Методиката за определяне размера на проектантските услуги.

Недовършена и изоставена е работата, която беше започната преди повече от седем-осем години – със заповед на МРРБ, за подготовка Наредба за изменение и допълнения на Наредба №4 от 2001г „За обхвата и съдържанието на Инвестиционните проекти“. За съжаление, въпреки многото вложени усилия от много от колегите на КИИП, МРРБ остави задачата недовършена, без актуализация и одобрение, поради вътрешни противоречия в КИИП, между някои от секциите. Към момента сме установили и изговорили с колеги необходимостта от допълване в Част Електрическа и на конкретни изисквания по системите за Автоматизация и управление, които при сегашните изисквания за Енергийна ефективност на сгради, системи, технически съоръжения и други, е необходимо да влязат като основно и задължително изискване в проектните документации, т.е. да се включат в Наредба №4. Необходимо, да се дефинират и допълнят и изисквания в обема работа на Проектна документация – част Електрическа, по проектиране на фотоволтаици, вятърни турбини

и други. След като успеем да подготвим необходимите текстове, които трябва да предложим и да се включат в Наредба №4, ще се опитаме да активираме КИИП съвместно с МРРБ, най-после да се обновят изискванията към проектната документация и да се стигне до приемане и издаване на очаквания документ Наредба № 4.

Ръководството на НПС ЕАСТ, би искало да запази приоритета си в годишната програма и дейност, използвайки опита и познанията на цялото ръководство, както и съпорта на всеки желаещ, отделен член от секция ЕАСТ, за поддържане и повишаване качеството и знанията на своите членове чрез:

1. Създаване на контакт и сътрудничество между проектантите на НПС ЕАСТ от цялата страна, в търсене на нови знания, технически умения, партньорско и коректно междупрофесионално поведение.
2. Подпомагане и повишаване нивото на познания – чрез равнопоставяне на достъпа до техническата информация.
3. Работа за повишаване на собствената ни квалификация и квалификацията на колегите около нас. Работа за подобряване качеството на изготвяния от нас проект, пълнота на документацията и яснота на визуализацията – чертежи и графики.

Бих искала да напомня на всички членове на КИИП НПС ЕАСТ за препоръката на Съвета на Европейския Съюз от 2018г относно ключовите компетентности за учене през целия живот, както и за Правилника за организиране и провеждане на продължаващо обучение на Инженерите, вписани в регистрите на КИИП, приети от Комисията по Нормативни Актове на КИИП и влезли в действие от 01.01.2024г.

Бих искала да благодаря на всички Колеги, помагали в процеса на работа, в моменти на обсъждане и взимане на решения по важни въпроси за НПС ЕАСТ, по обсъждане на нормативни изисквания и документи, отнасящи се към работата на Инженера-Проектант, благодаря на всички работещи в офиса на централата на КИИП, както и в офиса на София град, които винаги при необходимост съдействаха в ежедневната ни работа, благодаря на ръководството на КИИП, както и на съпричастността на всички председатели на РК, и председатели на Секции ЕАСТ към РК, които ни подаваха ръка и спомагаха за провеждане на мероприятия и често за взимане на правилни обединяващи ни решения.

И накрая, бих искала да споделя - Колеги, надявам се и за в бъдеще да запазите своето достойно и професионално поведение на колеги Инженери от НПС ЕАСТ, от регулираната професия Инженер-Проектант. Нашето взаимноуважение е необходима гаранция за уважението на обществото и цялата колегия към самите нас – Инженер-Проектантите в част Електрическа – НПС ЕАСТ.

С уважение,
Инж. Мария Попова,
Председател на НПС ЕАСТ,